

A drágaságról és a paprikarendeletről

nyilatkozik Kéthly Anna

(A Délmagyarország munkatársától.) Altalános a panasz a drágaság miatt. Legutóbb a Délmagyarország hivatalos árjegyzésekkel mutatta ki, hogy négy hét alatt a piaci élelmiszereknél több, mint 25 százalékos drágulás következett be, sőt egyes cikkeknel még ennél is több az áremelkedés. A drágaság annál kellemetlenebb, mert a téli hónapok közeledése új terheket, több kiadást jelent a háztartások számára.

Beszéltünk a helyzetről Kéthly Anna országgyűlési képviselővel, aki a következőket mondotta a Délmagyarországnak:

— A drágaság relatív fogalom, mert annak a számára nincs drágaság, aki magas jövedelemből él és az árakban most tapasztalható emelkedés, legfeljebb a luxuskiadások beszűntetését, vagy korlátozását jelentheti. A munkások, a hivatalnokok és a kispolgárok számára ugyszólván elviselhetetlen a drágaság, mert ha a borjúhús drágul, nem vásárolhatnak libát, vagy kacsát, azon egyszerű oknál fogva, mert a baromfit sem képes megfizetni. A marhahús a legolcsóbb, a kismemberek eddig is ezt vették, még pedig a harmadrendűt, de most már nagyon sok háztartásban erről is lemondtak. Ugrásszerűen emelkednek a főzelékárak is, a kismember azt látja, hogy megélhetése 25–30 százalékkal megdrágult az utóbi hetekben, a fizetése pedig maradt a régi.

— A drágaság ellen már régóta sürgetjük a hatékony kormányintézkedést. Többféle értelemben lehet ezen segíteni, a módot is megjelöltük. Elsősorban fontos volna, ha a fizetéseket és a munkabérek megfelelő színvonalra emelnék. A közterhek, a fogyasztást terhelő adók mérséklése, illetve eltörlése volna a másik mód. Végül a kiviteli politikánknak olyan átalakítására volna szükség, amely mellett nem a legszükségesebb élelmiszereket vizsgálják ki az országból.

— Képtelenségnek tartjuk — folytatta Kéthly Anna —, hogy olyan termés után, mint az ideje volt, a termelő még az előállítási költséget sem keresi meg, a fogyasztó pedig nem kap belőle semmit sem. Meg kell keresni, mi az oka annak, hogy a nagyszerű termés ellenére az ország dolgozó tömegének legnagyobb százaléka még jól sem lakhat, nem is beszélve arról, hogy ruhacikkek vásárlására nem is jut pénze és a kultúr szükségletének kielégítésére éppenséggel nem is gondolhat.

— A drágításnak szinte klasszikus példája, ami

a szegedi paprika

körül történik. A valóban kítűnő paprikatermes dacára a termelő tele van jogos panasszal; öt pengőn felüli árat fizet a budapesti fogyasztó egy kiló paprikáért, de a termelő ennek semmi hasznát sem látja. Az a megkövettség, amelyet a paprikarendelet életbeléptetett ennél a cikknél is, sem a termelőnek, sem a fogyasztónak nem használ. Éppen a Délmagyarországban olvastam, hogy a Szé-

CSAK

egyszer kísérelje meg tejivónkban az étkezést és meggyőződik annak kiválóságáról. Izletes konyha, figyelmes kiszolgálás, jól fűtött higiénikus terem.

Ebéd penzió 1.15 P.

Központi Tejcsarnok
rt. teivója

(Központi egyetemmel szemben.)

chenyi-téri paprikapiacon gyászfátyolos tüntetést rendeztek az árusok. Ez a tüntetés néma tiltakozás ugyan, de nem hagyható figyelmen kívül a helyzet elbírálásánál.

— A drágulás a fogyasztótömegek nagyrészt súlyosan érinti — fejezte be nyilatkozatát Kéthly Anna. Ezért nem szabad tovább késlekedni, a kormánynak minden módon le kell törnie a drágaságot, amely egyébként is teljesen indokolatlan.

H. M.

A legolcsóbban Szántó Edényáruházban

vásárolhat zománcedényeket, háztartási cikkeket, alpakka- és acélevészközöket a

legjobb minőségben

Széchenyi tér 11 (Városi bérház)

TORONTÁLI FAMETSZETEK

Svábok

A délvideki telepítések története hatalmas fejezet a régi Magyarország történelmében. Éppen azért mikor a svábokról akarok egyet-est elmondani, csak nagyjában szólok a letelepülésükről. Ugy toborozta őket más népekkel együtt külföldi lapok hirdetése utján Mária Terézia, majd a kalapos király s mikor az elzász-lotharingiaiak, a franciák, a németek, a csehok és a tiroliak bejöttek, a törökök által felégett helységeket, hatalmas nádasokat, mocsarakat találtak. Szívesen visszafordultak volna, de az európai depresszió, amely nemsokára a francia forradalomban tört ki, megalkuvásra kényszerítette őket. A bécsi udvarnak sok milliójába került ez a telepítés, a meghatározott földeken és felszereléseken kívül készpénzt is kapott minden bevándorló, hogy Keve és Homor vármegye minden áron a magyarságot gyengítő osztrák tartomány maradjon. (Keve vármegyéjét, amely délen a Dunáig terjedt, északon pedig a Bega-csatornáig nyult fel, keletről Krassó, nyugatról Torontálmege határolta. Homor vármegye Ó és Ujpalánka körül terült el.)

A németek betelepítése voltaképpen már 1718-ban kezdődött, akkor érkezett meg az első birodalmi szállítmány a Délvidékre Bécsen át. Ezeket Mercy Claudius Florimund lovassági tábornok, a törököktől visszafoglalt területek kormányzója hívta be és iórészt iparosok voltak. Mercy sem volt velük különösebben meglegedve, egy 1724-ből származó levelében panaszolja, hogy „sie sind meistens Bettler.“ (Többnyire koldusok.) A második telepítés 1724-től 1727-ig tartott, nagyobb arányú is volt, de érdemben az elsőhöz hasonló. Szerencsét próbáló, vagyontalan kalandor nép. Mercy szerint „gazdátlanul kóborló csöcselék.“ Valósággal levezető csatornája a külföld békétlen, sokszor kétes erkölcsű, munkakerülő elemének, amely terhére vált odakünn a hazájának s amelytől az államfők igyekeztek minél előbb szabadulni.

Az első rendes népek betelepítése 1763-ban vette kezdetét mintegy 3000 német letelepülővel. Sok volt köztük az obsitos, továbbá a munkás paraszt, akik 1765-ben építették Szakálházát, 1767-ben 405 házzal Zsombolyát, 204 házzal Nagy-Técsát, ugyanannyival Csátadót, 1769-ben 200 házzal Grabácót, 201-gyel Bogarost, 1770-ben franciák 64–64 házzal Charleville-t és Soltóurt. (Szenthubert

volt az elzász-lotharingiai franciák dél-magyarországi központja.) Ugyanebben az időben épült Marienfeld 125, Blumenthal 95, Senthau 77, Greifenthal 30, Gottlob és Tribswetter 203–203 házzal. A franciák a párisi, a metzi, a bezanconi és a luxemburgi kerületekből jöttek, de került telepes Mainzól, Trierből, Nassauból, Würzburgból és Ingolstadtól is.*

A betelepítés újabb lendületet nyert a császár 1782 szept. 21-i felhívása folytán, melyet a római német birodalom lakosságához intézett. Főleg a felsőrajnai kerületekből, a Pfalzból, Frankfurtból jöttek új telepesek 1787 március 13-án aztán azzal a kijelentéssel szüntette be a mozgalmat a császár, hogy csak saját költségére és veszélyére jöhet bárki. Attól kezdve aztán nem az udvar intézte a további betelepítéseket, hanem a vármegyék s az egyes földesurak.

A bánati kincstári uradalmak eladásával 1775-ben kezdtek foglalkozni, de a tervet négy évvel később Niczky Kristóf gróf királyi biztos ütötte nyélbe. Ezek az uradalmak ősi magyar nemesi javak voltak s mikor felszabadultak a török megszállás alól, azokat fegyverjog alapján a bécsi császári udvari kamara valóságos tulajdonként bírta és kezelte 1781-ig. Ekkor II. József császár 164 községnek nyilvános érverés útján történő eladását rendelte el a császári kincstár javára.

Mária Terézia 1779 április 20-án Esterházy Ferenc kancellárhoz intézett leiratában meghagyta, hogy az ő nevében határozottan és nyíltan ki kell hirdetni: „miszerint a török hódoltság előtti régi igényekről, vagy a jószágoknak a hajdani tulajdonosok által leendő revindikációjáról szó se lehet, ilyesmit ő semmiféle tekintetből meg nem engedhet, sem meg nem hallgathat.“

A helytartótanács augusztus 6-án a törvényhatóságokkal való közlésre azt az utasi-

*1768 és 1771 közt 16.889 külföldi szállta meg Temest és Torontált. Bécsből hajón érkeztek Zimonyig Pancsováig, vagy Titelig. A hajóállomásról katonai fedezettel hivatalos fuvarokon jutottak Temesvárra, az elosztó helyre. A francia bevándorlók közt gyakori az Endres, Griffaton, Pierre, Dupont, Cherrier, Fournier, Noel, Thiry, Lafleur, Marchal, Frecot név. Viszont nem volt a Délvidéken város, amelynek ne lett volna Mercy és Niczky-uccája.

Szeged Városi Színház

Szombat, vasárnap és hétfőn este

Csavargó lány

Erdélyi Mihály kacagató operettje.

Kedden este

A kék mazur

Lehár örökbecsű operettje.

Szerdán és csütiörökön este

Ifj. Horváth Pál

Vígjáték bemutató.

Délutáni előadások

Szombat délután: **Az én leányom nem olyan**

Vasárnap: **Pármái ibolya**

Kedden: **Pármái ibolya**

Szerdán: **A táncoló város**

Katonai és népi előadás.